

# HALACHIC AND HASHKAFIC ISSUES IN CONTEMPORARY SOCIETY

## 97 - THE 10 COMMANDMENTS OU ISRAEL CENTER - SUMMER 2018

The Ten Commandments is clearly a text that changed the world! It is also central to our relationship with God as being the covenantal text of our encounter at Sinai. As such, it is not surprising that some people stand for the their public. This minhag has proved to be very controversial over the millennia but, notwithstanding fierce opposition, it simply will not disappear! In this shiur, we will look at this minhag, together with other halachic and hashkafic issues surrounding the 10 commandments.

### A] PUBLIC READING OF THE 10 COMMANDMENTS

The 10 commandments are now read<sup>1</sup> three times yearly - on Shavuot and in the weekly parshiot Yitro and Ve'etchanan. They are often quoted or paraphrased in Nach.<sup>2</sup>

1. אמר יפה למדני חנניה בן אחי יהושע - מה הים הזה בין גל גדול לגל גדול גלים קטנים, כך בין כל דיבור ודיבור דקדוקיה ואותיותיה של תורה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים פרק ו הלכה א

*The Yerushalmi understands that each of the 10 Dibrot somehow encompass and contain all of the details in Torah.<sup>3</sup>*

2. אמר להם הממונה: ברכו ברכה אחת, והן ברכו. (ר' עוזדיה מצרנוורא: ... אהב רב. ואחר שהאיר היום זרחי החמה מצרכים יולא אוי. וסדר זרכות אינו מעכז). קראו עשרת הדברים, שמע, והיה אם שמוע, ויאמר. ברכו את העם שלש ברכות - אמת ויציב, ועבודה, וברכת כהנים. (רע"ב: ... קריאת הפסוקים בלעד ולא נשיאת כפיס, שלא היו הכהנים נושאים את כפיסן לאלה לאחר הקרבת התמיד וקטורת ... לא היו מצרכים הכך זרכות אלא כדי שיהא התמיד מקובל זרלון ולא היו נפטרים זכך מתפלת שמונה עשרה). ובשבת מוסיפין ברכה אחת למשמר היוצא: (רע"ב: ... מי ששיכן את שמו זכית הזכ הוא ישיכן זיניכס אהבז ואחור שלום וריעות ...)

משנה תמיד פרק ה משנה א

*The daily routine in the Mikdash involved the recitation of the Ten Commandments as part of the Tefillah before bringing the Korban Tamid.*

3. דרב מתנא ר' שמואל בר נחמן תרווייהון אמרי - בדין היה שיהיו קורין עשרת הדברות בכל יום. ומפני מה אין קורין אותן? מפני טענות המינין שלא יהו אומרים אלו לבדן ניתנו לו למשה בסיני.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ברכות פרק א

*The Yerushalmi writes that the 10 Commandments SHOULD have been part of our regular davening, if not for the 'Minim' who claimed that only these were given at Sinai.*

In fact, there is evidence that the 10 Commandments were indeed included in liturgy beyond the Mikdash. The Nash Papyrus<sup>4</sup> dating from around 100-150 BCE contain the Ten Commandments together with the Shema and other texts from Chumash. The Dead Sea Scrolls also include three small scrolls which contain together the Ten Commandments, the Shema and other passages from Shemot and Devarim.<sup>5</sup>

1. There are different minhagim as to which notes to use for these readings - Ta'am Tachton (which is the regular trop dividing the words by sentence) or Ta'am Elyon (which divides each of the 10 Dibrot according to Dibra.) In many communities the Ta'am Elyon is always used, although traditionally this was often kept for Shavuot only. For a long analysis of this see <https://forum.otzar.org/download/file.php?id=35815>. See also Rav Soloveitchik's understanding below, based on the ta'amim.

2. See Tehillim (50:7, 18-19; 81:10-11), Hoshea (4:1-2), Yirmiyahu (7:9).

3. This idea is also found in Philo and, more famously, Rav Saadia Gaon.

4. Discovered in Egypt in 1898. Scholars have suggested that this may have reflected Jewish liturgy in Egypt at the time, although it is impossible to be sure from one sample.

5. There is also a discussion about the inclusion of the 10 Commandments in the Tefillin. The Sifrei Devarim (35) raises a *hava amina* that the 10 Commandments should be in the tefillin, which it rejects. (The pshat explanation is fairly clear. The mitzva of tefillin and mezuzah in the Shema in Devarim Chap 6 comes shortly after the 10 Commandments in Devarim Chap 5. Thus the reference in Devarim 6:6 - וְהָיָה הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֶנְכִי מְצַוְךָ הַיּוֹם עַל-לְבָבְךָ - could be referring back to the Dibrot.) Early Christian sources claim that some tefillin included the 10 Commandments. (See commentary of Jerome (4C) to Ezekiel 24:17). 7 tefillin fragments discovered in the Dead Sea Scrolls include the 10 Commandments. See also the following piece by Rabbi Lord Jonathan Sacks:

4. וקורין עשרת הדברות, שמע, והיה אם שמוע, ויאמר, אמת ויציב, ועבודה, וברכת כהנים. אמר רב יהודה אמר שמואל: אף בגבולין בקשו לקרות כן, אלא שכבר בטלום מפני תרעומת המינין. תניא נמי הכי, רבי נתן אומר: בגבולין בקשו לקרות כן, אלא שכבר בטלום מפני תרעומת המינין. רבה בר בר חנה סבר למקבעינהו בסורא. אמר ליה רב חסדא: כבר בטלום מפני תרעומת המינין. אממר סבר למקבעינהו בנהרדעא. אמר ליה רב אשי: כבר בטלום מפני תרעומת המינין.

ברכות יב.

*The Bavli explains that this was not merely theoretical. In fact, a number of communities sought to include a reading of the 10 Commandments as part of the Shacharit service, even outside the Mikdash. But, due to disription of the 'Minim', this practice was discontinued. Nevertheless, it is clear that many communities subsequently tried to reinstate the reading!*

5. מפני תרעומת המינין - שלא יאמרו לעמי הארץ: אין שאר תורה אמת, ותדעו שאין קורין אלא מה שאמר הקדוש צרוך הוא ושמעו מפיו צכיני.

רש"י שם

*The Minim would try to convince the ignorant that a reading of the 10 Commandment indicated that only these were from God and not the rest of the Torah. But who were these Minim?*

6. המינין - עכו"ם [השמטת הצנוורה: תלמידי ישו]

רש"י שם

*The uncensored Rashi states that, in his view, these were the early Christians<sup>6</sup>.*

7. שאלתם עוד: מהו לומר עשרת הדברות בשחר בבית הכנסת? לפי שיש אנשים רוצים להנהיג צבור כן. ראוי לעשות כן אם לאו?  
תשובה אסור לעשות כן ....

שו"ת הרשב"א חלק א סימן קפד

*The question was raised<sup>7</sup> again to the Rashba (13/14C Spain) by those who wished to reintroduce the reading. He refused!*

8. טוב לומר פ' העקדה (בראשית כב:א-יט) ופ' המן ועשרת הדברות ופ' עולה (ויקרא א:א-ז) ומנחה (ויקרא ב:א-ג) ושלמים (ויקרא ג:א-יז) וחטאת (ויקרא ד:א) ואשם. הגה: ודוקא ביחיד מותר לומר עשרת הדברות בכל יום. אבל אסור לאומרם בצבור

שולחן ערוך אורח חיים סימן א סעיף ה

*The Shulchan Aruch rules (based on the Tur) that it is positive (but no required) to say the 10 Commandments every morning. The Rema adds that this is ONLY in private tefilla<sup>8</sup> and never in public.*

9. (טז) בצבור - מפני הכופרים שיאמרו אין תורה אלא זו וצפרט צמנינו. ולכך אין כותבין אותה ג"כ על קונטרס המיוחד לצבור. יש שכתבו דלא אסור לאומרם בצבור אלא לקובעו בין הצרכות כמו ק"ש אבל קודם צ"ש מותר אף בצבור. ואנן נקטינן לאסור בצבור כלל וכלל. וביחיד דוקא שלא בתוך התפלה אבל לקבוע בתוך הצרכות גם ליחיד אסור.

משנה ברורה שם

*The Mishna Berura rules that it is particularly important in our times not to overemphasize the 10 Commandments.<sup>9</sup>*

[https://www.chabad.org/parshah/article\\_cdo/aid/1750073/jewish/The-Custom-That-Refused-to-Die.htm](https://www.chabad.org/parshah/article_cdo/aid/1750073/jewish/The-Custom-That-Refused-to-Die.htm)

6. This is also the position of R' Simcha of Vitry in the Machzor Vitry (p12). Other theories point to Jewish Gnostics and/or the Samaritans. There is a Samaritan custom of inscribing the 10 commandments on doors (presumably) as a connection to mezuzah.

7. It had also been raised in the time of the Geonim and was opposed by R. Hai Gaon - see Otzar HaGaonim, Megillah p67. The Palestinian synagogue in Fustat continued to recite the Ten Commandments on Shabbat and holidays in Shacharit before Shirat HaYam until the 13th century - see <https://www.myjewishlearning.com/article/whatever-ever-happened-to-the-ten-commandments/>

8. R. Shlomo Luria writes that he had a person custom to say the 10 Commandments before Pesukei deZimra.

9. Many siddurim still list the 10 commandments after Shacharit.

**B] STANDING FOR THE 10 COMMANDMENTS**

In many communities there is a strong minhag that people stand during kriyat haTorah for the reading of the 10 Commandments<sup>10</sup>. Other communities do not have this minhag and, indeed, some object strongly to it!

10. **שאלה** - ... בדבר עיר שהנהיגו לה חכמיה ומכובדיה לישב בעת קריאת עשר הדברות בספר התורה בציבור. הואיל וזאת העיר היתה מקודם מעוטת החכמה וכאשר בא אליה רב גדול, כונן החכמה בה וגדר בה כמה גדרות. והיה מנהגם מקודם לפני בוא זה הרב ז"ל שיעמדו כולם בעת קריאת הדברות בספר התורה בציבור מסיבת הדברות. וביטל זה הרב לזה המנהג והנהיג להם לישב בעת קריאתן ומנעם מלעמוד. .... ואמר בכלל תשובתו, שכל מי שרוצה לקום בעת קריאת ספר התורה בעשר הדברות ראוי לגעור בו. לפי שלעשות זאת (הוא מדרכי) המינים המאמינים שלעשר הדברות מעלה על שאר התורה. לפי שכל דבר אשר למינים בו אמונה שונה מדעת רבותינו ז"ל חייבים אנו להתרחק (בו) מהם ולהבדל מהם.

**התשובה** - זה אשר הנהיג הרב הנפטר נ"ע לישב הוא הראוי וראויותיו ראיות נכונות .... וכך היה ראוי לעשות בכל מקום שמנהגם לעמוד - צריך למנעם בגלל מה שמגיע בזה מן ההפסד באמונה, (ומה שמדמים) שיש בתורה מדרגות ומקצתה מעולה ממקצתה, וזה רע עד מאד. ומן הראוי לסתום כל הפתחים שמביאים לזאת האמונה הרעה. ומה שטען החכם האחר שבגדאד ומקצת הערים עושות זאת, אין זה ראיה בשום פנים. לפי שאם נמצא אנשים חולים, לא נחליא הבריאה מאנשיהם כדי שיהיו שווים אלא נשתדל לנתח כל חולה שנוכל! ואלה הקראים אינם אלה אשר קורין אותם החכמים מינים אלא קורין אותם צדוקין וביתוסין, להוציא הכותים והמינים הם אשר נתפסדו להם האמונות בעיקרי התורה. ומכללם האומרים אין תורה מן השמים. וכבר ביארו שאין הפרש בין המכחיש התורה כולה או מכחיש פסוק אחד ואומר משה מפי עצמו אמרו. והיה מן המינים מי שהאמין שאין מן השמים אלא ל' הדברות ושאר התורה משה מפי עצמו אמרו, ולכן ביטלו קריאתן בכל יום. ואסור בשום פנים לעשות בתורה מקצתה מעולה ממקצתה ....

שו"ת הרמב"ם סימן רסג

*The Rambam makes it very clear that one should SIT for the 10 Commandments, notwithstanding that there were clearly minhagim in Baghdad to stand. For the Rambam, it is a breach of the 8th Ikar<sup>11</sup> to advocate that there are different 'levels' to Written Torah in terms of its status as Torah Min HaShamayim.<sup>12</sup>*

11. ... שאין כאן מקום למינים לרדות כיון שכונתו היא מפורסמת וגלויה לכל. לתת אל לבנו בעת ובעונה ההיא ... שיש בה הדור כאלו הקבלנו פני השכינה במעמד הגדול והנורא ההוא! ... לפיכך ... כל מקום שנהגו המנהג הנז' יהיו אוחזים מעשה אבותיהם בידיהם שכונתם לשם שמים ...

שו"ת דבר שמואל רע"ו

*R' Shmuel Abuhav (17C Italy) was asked by the community in Reggio di Calabria if they should continue with their minhag to stand when the 10 Commandment are read in shul. He replied that they should (and this evokes the standing of Klal Yisrael at Har Sinai. He felt that there was no longer a concern of heresy since their actions were so clear. Chazal's concern was repeating them every day, not on special occasions.*

12. ונראה דמאחר שנהגו העם כן לקום כלם בעשרת הדברות, נראה שחייבים הכל לעמוד. ואין לשום אחד לישאר יושב דגם שאינו מן הדין לקום, עתה שנהגו כל הקהל בזה נעשה חיוב על הכל. ואם לאו ח"ו בעיני ההמון נראה כמזלזל. ועוד דאמרו לא ישב בין העומדים ומה קרא תגר הרב כנה"ג (א"ה סימן ס"ב) בראשו על היושבים בעת ז' ברכות דכיון דנהגו לעמוד זה שיושב עובר על 'לא ישב בין העומדים' ע"ש

שו"ת טוב עין סימן יא

*The Chida (R. Chayim David Azulai - 18C Eretz Yisrael) rules that, although there is no intrinsic obligation to stand, once most of the community has a minhag to stand, then EVERYONE must stand!<sup>13</sup>*

13. אמר לון בשם ר' יהושע בן לוי - אין לך טעון ברכה לפני ולאחריו אלא שירת הים ועשרת הדברות וקללות שבתורת כהנים ושבתורה. אמר ר' אבהו אני לא שמעתי, אלא נראין הדברים בעשרת הדברות.

מסכתות קטנות מסכת סופרים פרק יב הלכה ג

*Chazal in Mesechet Sofrim DO appear to give a special status to certain parts of the Torah - Shirat HaYam, 10 Commandments and the Tochachot<sup>14</sup> - which required their own beracha before and after reading in public, even at a time when the custom was not to do so, but to have a beracha only at the beginning and at the end of the whole kriah.*

10. And also for Shirat HaYam in Beshalach - see below.

11. See Introduction to Perek Chekel in his commentary on the Mishna, in which he expands on this at length.

12. See <https://www.biu.ac.il/JH/Parasha/eng/vahet/bashan.html>

13. Note that the teshuva of the Rambam quoted above was only printed in the 20C and would thus have been unknown to R. Abuhav and the Chida.

14. In some versions of the text only the Tochacha appears in that list.

14. לפי זה נראה שאין ראוי לעשות בצבור עדיפות כל שהיא לפרשת עשרת הדברות יותר משאר קריאת התורה, כדי שלא לתת פתחון פה למינים. ומכיון שאנו נוהגים לשבת בעת קריאת ספר תורה, וכמו שפסק מרן בשלחן ערוך, אין ראוי לעמוד בשעת קריאת עשרת הדברות ...

שו"ת יחיה דעת חלק א סימן כט

*Rav Ovadia Yosef rules clearly NOT to stand for the 10 Commandments, since we sit for the rest of leyning.*

15. ... לכן נראה דאין לשנות מן המנהג. והוא ככל מנהג שאף אלו שבאים ממקום שלא נהגו כן אסור מדין 'אל ישנה אדם מפני המחלוקת' ... אין לו עצה אלא לעמוד בשבת זו בכל הקריאה. אבל אדרבה לדינא אסור לשנות ממנהג הצבור

שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק ד סימן כב

*R. Moshe Feinstein writes that one must follow the local minhag and not cause machloket. Someone who objects to the standing for the 10 Commandments should NOT sit, but rather should stand for the entire leyning for that Shabbat!*<sup>15</sup>

16. ולא יושב בין העומדים ולא עומד בין היושבים ... כללו של דבר אל ישנה אדם ממנהג הבריות

דרך ארץ זוטא פרק ה'

*Chazal specifically state that one should not sit amongst those who stand and disrupt the local minhag!*

Other recent positions<sup>16</sup>:

Rav Yosef Shalom Eliashiv<sup>17</sup> prohibited standing specifically during the Ten Commandments.

Rav Shlomo Zalman Auerbach<sup>18</sup> did not stand up for the reading of the Ten Commandments.

Rav Chaim David Ha-Levi<sup>19</sup> prefers sitting during the reading but does not insist on discontinuing the practice of standing.

Rav Moshe Sternbuch<sup>20</sup> permits the practice of standing during the reading of the Ten Commandments.

Rav Soloveitchik also permits standing during the reading of the Ten Commandments.<sup>21</sup>

## C] THE SHAPE OF THE LUCHOT

17. ויִתֵּן אֶל-מִשְׁחֵה כְּכֹלְתוֹ לְדַבֵּר אֹתוֹ בְּהָרְ סִינַי שְׁנֵי לַחֹת הָעֵדֻת לַחֹת אֲבֹן כְּתֻבִים בְּאֲצִבַּע אֱלֹהִים

שמות לא:יח

*The Torah describes the luchot of stone and how they were written, but does not specifically address their shape.*

18. אֵין בְּאֲרוֹן רֶק שְׁנֵי לַחֹת הָאֲבָנִים אֲשֶׁר הִנֵּחַ שָׁם מֹשֶׁה בְּחֹרֵב אֲשֶׁר כָּרַת ה' עִם-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם:

מלכים א ח:ט

*The Navi relates that there was nothing in the Aron other than the luchot.*

19. ארון שעשה משה, אמתים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קומתו, באמה בת ששה טפחים. והלוחות, ארכן ששה ורחבן ששה ועביין שלשה, מונחות כנגד ארכו של ארון

בבא בתרא יד.

*Chazal explain that the Luchot were 6(high) x 6(wide) x3(thick) tefachim and that they fit snugly<sup>22</sup> inside the Aron.*

20. והלוחות היו כל אחד ואחד ארכן ששה טפחים ורחבן שלשה

תלמוד ירושלמי (וילנא) סוטה פרק ח:ג

*The Yerushalmi in Sota understands that the Luchot were 6x3x3.<sup>23</sup>*

15. He also writes that since we also stand for Shirat HaYam, this removes some of the concern.

16. Taken from <https://www.torahmusings.com/2017/05/heresy-ten-commandments/> where R. Gil Student quotes Rav Mordechai Tzion in an editorial note to Rav Shlomo Aviner, Piskei Shlomo, vol. 2 p. 237.

17. Mevakshei Torah, no. 52 p. 66; Va-Yishma Moshe, vol. 2 p. 66.

18. Ve-Aleihu Lo Yibol, vol. 1 p. 100

19. Aseih Lekha Rav 6:21

20. Teshuvot Ve-Hanhagot 1:144

21. R. Aaron Ziegler addresses this in Halakhic Positions of Rabbi Joseph B. Soloveitchik Vol 1 p110-111. Rav Soloveitchik understands that there is a fundamental distinction between the ta'am tachton and ta'am elyon readings (see footnote 1). Ta'am tachton reflects the reading of the 10 Commandments as part of the weekly parasha in Yitro and Ve'etchanan. This is a fulfillment of the mitzvah of public Talmud Torah and there would therefore be a serious concern (as expressed by the Rambam in his teshuva) that certain parts of the Torah were receiving special treatment. However, the ta'am elyon reading, traditionally reserved for Shavuot, reflects a commemoration of the Sinai experience. Standing for such a reading has a totally different implication and Rav Soloveitchik proposes that the Rambam would have no objection to this. Now that most communities also read with ta'am elyon for Yitro and Ve'etchanan, as a remembrance of *Ma'amad Har Sinai*, standing for the reading is more acceptable, even within the position of the Rambam.

22. The Gemara there explores whether the Aron also contained the broken pieces of the first luchot and the master Sefer Torah written by Moshe.

23. The Yerushalmi in Shekalim 6:1 reads 6x6x3 but the Gra corrects it to 6x3x3 in line with the Yerushalmi in Sotah.

As such, the indications in Chazal are that the luchot are square, and not rounded.

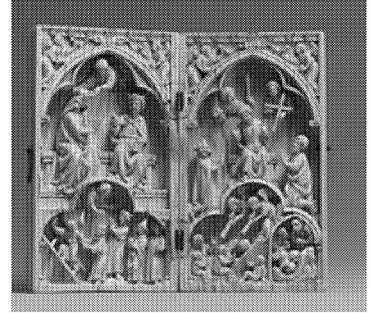
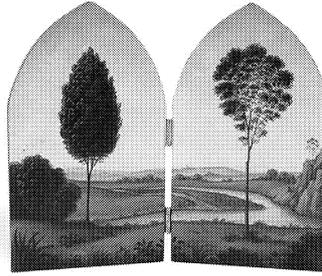
21. הכותב שתי אותיות ... ועל שני לוחי פנקס והן נהגין זה עם זה - חייב

משנה שבת יב משנה ד

*Chazal refer in a number of places to the 'luach' of the pinkas - an ancient writing tablet consisting of two hinged leaves with waxed inner sides - called a diptych.*

In the Middle Ages, these were often constructed with a rounded top in a frame.

The first reference to rounded luchot is in a 11C English manuscript and many scholars trace this back to the rounded form of the diptych. From the 12C this became the standard European depiction of the Luchot and Henry III in 13C England decreed that all Jews must wear a in identifying badge in the shape of the rounded tablets. By the 16C it was difficult to find any other<sup>24</sup> depiction in Christian art.<sup>25</sup>



22. שאלה: צורת שני לוחות הברית בבית הכנסת

בבית הכנסת אחד תלו שני לוחות הברית על ארון הקודש כנהוג וראשו מעוגל. וערער אחד בשם גדולים וטובים שזהו חיקוי הנוצרים! ... ועוד שצורתם מעוגלת נגד חז"ל בב"ב (ד). שארכם ששה ורחבם ששה ומונחות כנגד ארכו של ארון, ומשמע שהיו מרובעות. ולדבריהם הנוצרים הם שציירו הלוחות עגולות ולא עשו כן לפנים בישראל. ודרשו להוריד את הלוחות מארון הקודש.

אמנם נתפשט המנהג מאד וקשה להוכיח שזהו מצד הנוצרים. ואולי עשו כן מפני שמצאו בכך יופי יותר, ואין לוחות אלן כמדת או צורת לוחות הברית כלל, רק דמות כעין, ועשו בצורה עם עיגול להרבות יופי. וכן אין הכוונה כאן לתוכן של עשרת הדברות, אלא לצורת לוחות הברית, רק ציירו עשרת הדברות מפני הלוחות ... וע"כ אף שאין לעשות לכתחילה בעיגול אם לא כן לא הייתי מרעיש לערער. ולדעתי נניח להם כמנהגם בעיגול ובהרבה מקומות לא שמעו כלל שיש בזה איזה חשש. ... מיהו החרדים נהגו לדקדק לעשות הלוחות מרובע, וכן במכתבי הגאון וצדיק רבי יעקב קניבסקי זצ"ל מביא לרבע דוקא.

תשובות והנהגות כרך ב סימן תקלה

*Rav Moshe Sternbuch writes that the luchot should ideally be depicted as square, but that there is no issur in having rounded luchot instead.*

The Lubavitcher Rebbe was VERY particular to insist on square luchot only<sup>26</sup> and this is the position of many Chabad Rabbis.

## D] THE FONT OF THE TEXT

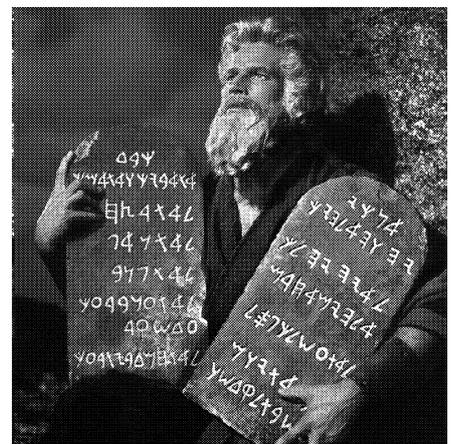
For some people, the ultimate proof on all matters related to the 10 Commandments comes from the Cecil B Demille's rendition!

Interestingly, the font used on the movie version of the luchot was Ktav Ivri.

23. עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות ואלו הן ... והכתב והמכתב והלוחות

משנה אבות פרק ה משנה ו

*The Luchot, the 'Ktav' and the 'Michtav' were all part of the original creation in the twilight zone between the physical creation of the world and the spiritual creation of Shabbat.*



24. For an article on this see [https://www.ou.org/torah/machshava/tzarich-iyun/tzarich-iyun\\_the\\_luchot/](https://www.ou.org/torah/machshava/tzarich-iyun/tzarich-iyun_the_luchot/). That articles references: (i) Ruth Mellinkoff, The Round-topped Tablets of the Law: Sacred Symbol and Emblem of Evil, Journal of Jewish Art, 1(1974), pp. 28-43' (ii) Gad B. Sarfatti, "The Tablets of the Law as a Symbol in Judaism" that appeared in Hebrew (1985) and English (1990) as 'The Ten Commandments in History and Tradition' Magnes Press, Jerusalem, edited by Ben-Zion Segal and Gershon Levi, especially pages 383-418.

25. Even in Jewish art the luchot were often by then depicted as round, as on a Zohar Chadash printed in 1658. See

[https://www.chabad.org/library/article\\_cdo/aid/4028081/jewish/What-Shape-Were-the-Luchot-Round-Square-or-Rectangular.htm](https://www.chabad.org/library/article_cdo/aid/4028081/jewish/What-Shape-Were-the-Luchot-Round-Square-or-Rectangular.htm) for pictures and further details.

26. See Sicha of Shabbos Parshas Ki Tisa 5741 sections. 55-57 and Torat Menachem 5742, vol. 4, pp. 1916-17.



E] THE FONT SIZE

31. נתנו עשרת הדברות חמשה על לוח זה וחמשה על לוח זה, דברי ר' חנינא בן גמליאל. וחכמים אומרים עשרה על לוח זה ועשרה על לוח זה, שני (דברים ה:ט) אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבְרַי ה' [...] וַיִּכְתְּבֵם עַל־שְׁנֵי לַחֹת אֲבָנִים

מכילתא דרבי ישמעאל יתרו - מסכתא דבחדש פרשה ח

Chazal debate<sup>29</sup> whether the Luchot were written with 5 Dibrot on each Luach, or ALL 10 on each Luach and written out in duplicate.<sup>30</sup>

32.

וכפני חמשה דברות האחרונים הם קלרים הרבה מן הראשונים וישאר בלוח השני פנוי בהיותו שום צשיעורו לראשון, צין שיהיו כתובים החמשה פעם אחת בכל לוח או צ' פעמים או ד' או שמנה בכל לוח, נלמדך לומר כי היתה חקיקת וחריחת החמשה דברות האחרונים שבלוח השני גדולה מחקיקת וחריחת של לוח האחד חקיקה נכס מכילה צב' דברות האחרונים הקלרים כל השיעור שתכיל בדברות הראשונים הארוכים, כדי שיהיה נקרא ונראה יותר מה שהזכרנו ציינו לציינו, שילך האדכ רע מעורו לתאומם ממה שהוא ציינו לציינו ית' שאין שילך מקטרג עליו על כך:

מביט - בית אלוהים שער היסודות פרק יב

The Mabit (R. Moshe di Trani - 16C Eretz Yisrael) points out that Chazal point out that there were 5 Dibrot on each Luach and that the writing covered the entire Luach. Given that there are many fewer words on the second Luach, this indicates that the font-size for Dibrot 6-10 was MUCH bigger! The Mabit connects that to the centrality of the Bein Adam LeChavero mitzvot within Judaism.

33.

Table with 10 columns of Hebrew text. The top row contains large, bold words: לא זתאף, לא זתאל, לא זתאל. The bottom row contains smaller text explaining the words: לא זתאף - אהיה איתך ויהיה עמך... לא זתאל - אהיה איתך ויהיה עמך...

29. There is a parallel debate in Shemot Rabba 47:6 על לוח זה וי' על לוח זה - ר' נחמיה אומר ל' על לוח זה וי' על לוח זה. See also Yerushalmi Shekalim 6:1 which posits that there could have been 20 or 40 on each Luach!!  
30. Some modern commentators have flagged the parallels to vassal treaties in Ancient Egypt and the Hittite Empire. Thus the very presentation of the Brit between God and the Jewish people - with a meeting, feast and contract in duplicate - would have been instantly recognizable to Bnei Yisrael as a binding treaty between the Supreme King and his subject vassal king. See https://www.biu.ac.il/JH/Parasha/eng/kitisa/mar.html for further insights.  
To download more source sheets and audio shiurim visit www.rabbimanning.com